

Vergaderjaar 2021–2022

35 420

Noodpakket banen en economie

Nr. 464

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 31 januari 2022

Voor u ligt de vierde voortgangsrapportage van de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)¹. De TVL is in de voorzomer van 2020 in zeer korte tijd ontworpen als een opvolger van de Tegemoetkoming Getroffen Sectoren COVID-19 (TOGS). De TOGS was vooral een snelle liquiditeitsmaatregel, maar ademde niet mee met het werkelijke omzetverlies. De TVL doet dat wel, aan de hand van het vaste lasten sectorgemiddelde uitgedrukt als percentage van het omzetverlies.

Wat destijds niet kon worden voorzien is dat de TVL zo langdurig en zo grootschalig noodzakelijk zou zijn. Daarmee is de TVL voor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) uitgegroeid tot een regeling die zich met geen andere laat vergelijken.

Deze rapportage geeft inzicht in de stand van zaken van TVL Q4 2021, wat er het afgelopen jaar goed is gegaan en waar de aandachtspunten zitten. Ook schets ik in deze rapportage enkele dilemma's die steeds zichtbaarder worden nu we ons alweer in de zesde TVL regeling bevinden.

In de derde voortgangsrapportage van de TVL lag de nadruk op de toegenomen complexiteit binnen de TVL Q3 2021. De inschatting was toen dat de regeling in een afrondende fase terecht was gekomen, omdat de coronacrisis in intensiteit leek af te nemen. Dit bleek echter niet het geval, coronamaatregelen werden aangescherpt en het land ging, mede veroorzaakt door de komst van de Omikron-variant, weer in lockdown. Door deze ontwikkelingen werd de voorgenomen Subsidie Vaste Lasten voor onder andere nachtsluiting (VLN) voor onder andere door nachtsluiting getroffen ondernemers, uitgebreid en omgezet in een TVL Q4 2021. Dat betekent dat er een groter beroep wordt gedaan op coronasteun in het vierde kwartaal, dan eerder voorzien.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

De lockdown van november en december heeft bij ondernemers opnieuw voor veel onzekerheid, zorgen en daarmee wanhoop, frustratie en boosheid gezorgd.

Ondernemers die (net) buiten de regeling vallen, krijgen het ook steeds moeilijker naarmate de maatregelen langer duren. Ze laten in toenemende mate van zich horen. Dat is ook logisch, gezien de nijpende gevolgen waarmee zij te maken hebben. De vraag naar meer individueel maatwerk of uitzonderingen binnen de TVL regelingen blijft daarom actueel, maar de mogelijkheid voor verder maatwerk strandt vaak door praktische of juridische onmogelijkheden. De organisatie zet zich al sinds de eerste openstelling van de TVL maximaal in om zoveel mogelijk ondernemers te ondersteunen. De realiteit blijkt echter dat een generieke regeling nooit iedereen kan helpen. De wens om zoveel mogelijk mensen een helpende hand te bieden, plaatst ons voor lastige dilemma's. Hier ga ik aan het eind van deze voortgangsrapportage nader op in.

Het kabinet heeft in ieder geval de mogelijkheid gezien om binnen de TVL Q4 2021 ondernemers beter te helpen die als gevolg van zwangerschap geen of in significant mindere mate aanspraak maken op TVL. Hiertoe is door de motie van het lid Nijboer c.s.² ook opgeroepen. Deze afgebakende groep wordt, via een gerichte hardheidsclausule, een alternatieve referentieperiode aangeboden. De clausule wordt momenteel ter notificatie aan de Europese Commissie voorgelegd. De doelgroep wordt momenteel via verschillende kanalen benaderd en geïnformeerd over de hardheidsclausule te informeren.

In deze rapportage komt naar voren hoe de focus van RVO ligt op het continu verbeteren en aanscherpen van de uitvoering. Verder zal ik specifiek ingaan op de laatste aanpassingen in de openstelling van TVL Q4, de stand van zaken bij vaststellingen, bezwaren en beroepen en de controle op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). In de bijlage vindt u een overzicht van alle cijfers over de TVL sinds de eerste openstelling³. Deze zijn bijgewerkt tot en met 18 januari 2022.

Sinds 1 juni 2020 hebben getroffen ondernemers ruim 390.000 keer een beroep op de TVL gedaan, waarbij meer dan € 7,5 miljard subsidie is toegekend. Om ondernemers ook in het eerste kwartaal van 2022 te steunen heeft het kabinet reeds TVL Q1 2022 aangekondigd. Deze zal zo snel mogelijk na goedkeuring van de Europese Commissie en na de sluiting van TVL Q4 2021 opengaan.

De TVL bestaat inmiddels uit zes openstellingen, diverse opslagen, modules, 32 tussentijdse wijzigingen, een aparte startersregeling, 390.000 aanvragen, waarvan 338.000 toegekend voor € 7,5 miljard. De TVL is een omvangrijke, goedlopende steunmaatregel en heeft inmiddels 160.000 ondernemers voorzien van een substantiële bijdrage om ze door een zeer moeilijke periode te loodsen.

De personele uitvoering van de TVL is van ongekeende omvang om niet alleen het groeiend aantal TVL-aanvragen, maar ook de bezwaar- en beroepszaken te kunnen verwerken met voldoende aandacht voor de menselijke maat en bijzondere gevallen. Het zal hierbij onvermijdelijk zijn dat ondernemers soms langer op hun subsidie moeten wachten dan wenselijk is.

² Kamerstuk 35 420, nr. 432.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

De afronding van de vaststellingen van de TVL-subsidies, de beoordeling van complexe gevallen en de continue inspanning om M&O te voorkomen en onterecht uitgekeerde gelden terug te krijgen, zal ook de komende jaren veel vragen van RVO. De afronding van de verschillende TVL-openstellingen zal tot nog ten minste 2023 lopen, waarbij RVO er in de huidige situatie naar streeft om voor het einde van 2022 circa 90% van alle verleende subsidies definitief vastgesteld te hebben.

De volgende voortgangsrapportage over de TVL ontvangt u samen met de andere rapportages over onder meer de NOW voor het einde van het eerste kwartaal 2022.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens